

'जनधनको क्षति कम गर्न पूर्व सूचना प्रणाली महत्वपूर्ण'

काठमाडौं, असोज २७

अन्तर्राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण दिवसका अवसरमा राष्ट्रिय गोष्ठी आयोजना गरी पूर्व सूचना प्रणालीको महत्व, नेपालमा यसको वर्तमान अवस्था र बहुप्रकोपीय पूर्व सूचना प्रणाली निर्माणमा भइरहेका प्रगतिबारे बृहत् छलफल गरिएको छ ।

त्यसक्रममा कार्यक्रमका अतिथि, वक्ता एवं सहभागीहरूले जनधनको क्षति न्यूनीकरण गर्न पूर्व सूचना प्रणाली महत्वपूर्ण भएकोले यसमा लगानी बढाउनुपर्नेमा जोड दिनुभएको छ ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरणको विश्वव्यापी संस्कृतिलाई प्रवर्द्धन गर्नका लागि संयुक्त राष्ट्र संघको महासभाले अक्टुबर १३ लाई अन्तर्राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरणका दिवसका रूपमा तोकेको छ । यस वर्ष दिवसको नारा 'सबैका लागि बहुप्रकोपीय पूर्व सूचना र पूर्व कार्य' रहेको छ ।

राष्ट्रिय गोष्ठीका प्रमुख अतिथि गृह सचिव विनोद प्रकाश सिंहले बाढीको पूर्व सूचना प्रणालीको प्रभावकारिताका कारण मानवीय क्षतिमा कमी आएको उल्लेख गर्नुभयो ।

सचिव सिंहले भन्नुभयो, 'त्यसैले विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा लगानी बढाउनुपर्छ भन्नेमा सरकार सजग छ, आगामी दिनमा लगानीको 'भोलुम' बढ्नेछ ।'

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका कार्यकारी प्रमुख अनिल पोखरेलले विपद् जोखिमबाट मानिसहरूको जीवन बचाउन ठूलो मद्दत गर्ने भएकोले पूर्व सूचना प्रणालीको महत्व रहेको बताउनुभयो ।

बंगलादेश तथा भारतमा पूर्व सूचना प्रणालीमा गरिएको लगानीका कारण मानवीय क्षति हुने दरमा चामत्कारिक रूपमा कमी आएको दृष्टान्त राख्दै उहाँले यसमा लगानी बढाउनुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

यस वर्ष बहुप्रकोपीय पूर्व सूचना प्रणालीमा काम गर्न प्राधिकरणलाई सरकारबाट २ करोड ५० लाख प्राप्त भएको पनि उहाँले जानकारी दिनुभयो ।

गृह मन्त्रालयको विपद् तथा द्वन्द्व महाशाखा प्रमुख प्रदीप कोइरालाले जल तथा मौसम विज्ञान विभागको पूर्वानुमानहरु मिल्न थालेकोले पूर्वतयारीका कार्यहरु गर्न मद्दत मिलेको बताउनुभयो ।

प्राधिकरणका सहसचिव रामेश्वर मरहट्टा र उपसचिव राजेन्द्र शर्माले बहुप्रकोपीय पूर्व सूचना प्रणालीको राष्ट्रिय अवधारणा र कार्ययोजना विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभएको थियो ।

सहसचिव मरहट्टाले नेपालको संविधान, ऐनले दिएको जिम्मेवारी एवं विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समितिको २०७८ माघ १४ को निर्णय अनुसार प्राधिकरणले बहुप्रकोपीय पूर्व सूचना प्रणाली निर्माण गर्नका लागि काम गरिरहेको जानकारी गराउनुभयो ।

समुदाय केन्द्रित पूर्व सूचना प्रणालीमाथि कार्यपत्र प्रस्तुत गर्दै प्राक्टिकल एक्सनका जलवायु तथा उत्थानशीलता विज्ञ डा. धर्म राज उप्रेतीले विपद् जोखिम न्यूनीकरण गरी जनधनको क्षति कम गर्न अब 'विपद् जोखिम हस्तान्तरण' मा काम गर्नु पर्नेमा जोड दिनुभयो ।

कार्यक्रममा जल तथा मौसम विज्ञान विभागका महानिर्देशक कमल राम जोशी, एसियन डिजास्टर रिडक्सन एण्ड रेस्पान्स नेटवर्कका अध्यक्ष आमोदमणि दीक्षित, डिपिनेटका अध्यक्ष सूर्यबहादुर थापाले आफ्ना धारणा राख्नुभएको थियो ।

त्यस्तै, जल तथा मौसम विज्ञान विभागका सिनियर डिभिजनल हाइड्रोलोजिष्ट सुनिल पोखरेलले बहुप्रकोपीय पूर्व सूचना प्रणालीको लक्ष्य प्राप्त गर्न पूर्व सूचना प्रणालीको वर्तमान अभ्यास, चुनौती तथा अवसरहरु र रेड क्रस रेड क्रिसेन्ट क्लाइमेट सेन्टरका एसिया प्यासिफिक क्षेत्रीय सल्लाहकार माधव उप्रेतीले पूर्व सूचनालाई पूर्वकार्यसँग जोड्न नेपालको अनुभव र शिक्षाहरु विषयमा प्रस्तुतीकरण गर्नुभएको थियो ।